

Irodalom.

Könyvismertetés.

Dr. E. Dudich: Biologie der Aggteleker Tropfsteinhöhle „Baradla“ in Ungarn. (*Speläologische Monographien, XIII, Wien, 1932. pp. XII + 246, 19 táblával, 22 szövegrajzzal és 22 táblázattal. Verlag Speläologisches Institut, Wien, Auerpergstrasse 1. Ara 30 schilling.*)

Dr. Dudich Endre: Az Aggteleki cseppkőbarlang és környéke (M. Kir. Természettudományi Társulat, Budapest, 1932. Népszerű Természettudományi Könyvtár, 12. sz., 186 oldal, 4 táblával, 1 színes térképpel és 60 szövegközötti képpel. Bolti ára 5.5 P, a társulat tagjainak 3.2 P).

Dudich Endre barlangmonografiája tulajdonképpen biológiai munka, amelynek alapvető és úttörő voltát a hazai és külföldi ismertetőik már több helyen annyira kiemelték, hogy erre nem kell szót vesztegetnem. Minket itt a munka bányászati és bányageológiai, valamint a hidrologiai vonatkozásai érdekelnek. A barlang csak egyik része annak a nagyszerű karsztüneménynek, amelyet a Gömör-tornai Karszt élénk tár. A szerző részletesen ismerteti a barlang vízviszonyait, mégpedig nemcsak a csepegő vizeket, hanem a barlangban folydogáló két patakot is. A csepegő vizek, valamint a két patak vizének mennyiségéről, évszakos változásairól, hőmérsékletéről, fizikai és kémiai viszonyairól a legmodernebb eszközök és módszerek segítségével akkora anyagot halmozott össze, hogy ez nemcsak a hazai, hanem a külföldi barlang-hidrologiai irodalomban is páratlanul áll. Hazánkban nincs még egy barlang, melynek vízviszonyai és a felszíni vizekkel való összefüggése ilyen részletes tanulmány tárgya lett volna. Ezért a szerző munkája, minden biológiai iránya mellett, méltán tarthat számot a karszthidrologusok figyelmére. A vízanalíziseket *dr. Maucha Rezső* végezte. A barlang talajviszonyainak is szentel egy fejezetet, amelyben egyrészt megtaláljuk a barlang kavicsos üledékeinek mechanikai elemzését (*dr. Földváry Aladár*-tól), másrészt három teljes analízist a barlangi agyagokból (*dr. Finály István*-tól). A Denevérbárány talaját borító agyagban 12.66 százalék P_2O_5 van.

A vizsgálatok kiderítették, hogy a barlang kövein és a falain található szürkésfekete bevonat mangánt és vasat tartalmaz. A szerző ugyan rámutat arra is, hogy ez a bevonat fiziko-kémiai úton is keletkezhetett, nem tartja lehetetlennek azonban, hogy a bevonat biogén eredetű. A barlang vizeiben ugyanis sikerült vasbaktériumokat találnia, amelyeknek működésére a bevonat keletkezése visszavezethető. A német munka szigorúan tudományos. Ezt a szerző azután egy népszerű magyar munkával egészítette ki. Ez már nem a szakembereknek van szánva, hanem a barlangot látogató művelt közönségnek. Ismerteti a karsztjelenségeket, a barlangok keletkezését, a cseppkőképződést, majd részletesen tárgyalja a barlang feltárásának a történetét. Ebben a fejezetben ismerjük meg azt a munkát, amelyet a bányászok végeztek a barlang feltárása érdekében. Teljes leírást ad a barlang részeiről, képződményeiről, őskori leleteiről, természetrajzi sajátosságairól, állat- és növényvilágáról. Turisztikai szempontból jó gondolat volt, hogy a barlang ismeretét kiegészítették a barlang környékének a leírásával. A vidék kartografusa, *Lendvay Károly* alezredes, „A Sajó-Bódva közének ismeretlen szépségei“ c. fejezetben szemléletesen leírja, hogyan juthatunk el Aggtelekre és mi van látnivaló útközben. A kis könyvet csonka hazánk többi, többé-kevésbé ismert barlangjainak a leírása zárja be. A bő irodalmi jegyzékből a részletirodalmat kikeresheti magának. *Dudich* két könyvét a bányászok is haszonnal forgathatják.

Vendl M.

Megjelent könyvek.

Dugattyús szivattyúk és kompresszorok gépszerkezetana. Írta Bánki Donát $\dagger$. Szerkesztette: *Dr. Pattantyús Á. Géza* okl. gépészmérnök, műegyetemi nyilv. rendes tanár, Budapest, 1932. Németh József technikai könyvkereskedése, I., Horthy Miklós-út 15.

Megjelent füzetek.

Mérnöknevelés és technikai érzék. Írta *dr. Pattantyús Á. Géza*. Különlönyomat a Magyar Mérnök és Építészegylet Közönlönye 1932. évi 35–36. számából.